

**Силабус
освітнього компоненту**

**Статистика підприємств
(за вибором здобувачів освіти)**

Назва дисципліни:	Статистика підприємств
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	071 Облік і оподаткування
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	Облік і оподаткування
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=837
Рік навчання:	
Семестр:	
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра обліку і оподаткування
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Костенко Юрій Олексійович, к.т.н., доцент
Контактний телефон:	(050) 919-45-07
E-mail:	ie_khnahu@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування теоретичних знань і практичних навичок статистичного оцінювання економічної діяльності підприємств та організацію системи такої оцінки.

Предмет: педагогічно адаптована система понять про кількісну сторону масових явищ і процесів, які виражаються у сукупності економічних відносин, пов'язаних зі створенням та розвитком підприємств, виробництвом ними продукції та наданням ринкових послуг, їх реалізацією, споживанням та нагромадженням.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- реалізація державної політики в галузі статистики підприємств;
- збирання, опрацювання, узагальнення та всебічний аналіз статистичної інформації щодо масових соціально-економічних явищ і процесів, які відбуваються на підприємствах;
- розроблення, вдосконалення і впровадження статистичної методології у практиці роботи підприємств;
- забезпечення достовірності, об'єктивності, оперативності, стабільності та цілісності статистичної інформації;
- впровадження новітніх інформаційних технологій з опрацювання статистичної інформації, що характеризує різноманітні суспільні явища і процеси, які відбуваються на підприємствах;
- збереження і захист статистичної інформації.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

«Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економіка підприємства», «Економічна статистика», «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік-I», «Фінансовий облік-II», «Аналіз господарської діяльності», «Звітність підприємства», «Фінанси, гроші та кредит».

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність працювати автономно;
- здатність працювати у команді;
- здатність бути критичним та самокритичним;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; з
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність використовувати базові знання і практичні навички у питаннях пов'язаних зі статистикою підприємств;
- здатність складати та аналізувати звітність підприємств, інтерпретувати та використовувати пов'язану з нею інформацію;
- здатність формувати і реалізовувати комунікації в сфері статистики підприємств;
- використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів які відбуваються на підприємствах, розв'язання прикладних завдань в сфері статистики підприємств;
- здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері статистики підприємств.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

- розуміти фінансову, податкову і статистичну звітність підприємств.
- розуміти місце і значення облікової, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств;
- вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії;
- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження економічних процесів на підприємстві;
- виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК «Предмет, метод, завдання та інформаційне забезпечення статистики підприємств»	1	1
	СР «Вибіркові обстеження підприємств»	11	14
2	ЛК «Статистика основних засобів виробництва»	3	1
	ПР «Статистичні показники, що характеризують наявність, стан та ефективність використання основних засобів підприємства»	4	1
	СР «Статистика енергетичного та виробничого устаткування»	11	14
3	ЛК «Статистика оборотних засобів»	2	1
	ПР «Аналіз статистичних показників, що характеризують наявність і використання оборотних коштів»	2	0
	СР «Статистичне вивчення необоротних активів підприємств Харківської області»	11	14
4	ЛК «Статистика персоналу»	2	1
	ПР «Статистика робочої сили й робочого часу»	2	2
	СР «Статистика трудових конфліктів»	11	12

5	ЛК «Статистика продукції»	2	1
	ПР «Статистика продукції промисловості»	2	1
	СР «Статистичне вивчення продукції підприємств різних видів економічної діяльності»	11	14
6	ЛК «Статистика витрат виробництва»	2	1
	ПР «Статистика витрат виробництва та обігу»	2	0
	СР «Статистика інноваційної діяльності підприємств»	11	14
7	ЛК «Статистика фінансових результатів»	2	0
	ПР «Статистика фінансових результатів»	2	0
	СР «Статистика рентабельності»	11	14
8	ЛК «Статистичне вивчення ефективності промислових підприємств»	2	0
	ПР «Статистика ефективності промислових підприємств»	2	0
	СР «Статистична оцінка якості та конкурентоспроможності продукції підприємств»	11	14
Разом	ЛК	16	6
	ПР (ЛР, СЗ)	16	4
	СР	88	110

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності): не передбачене.

Методи навчання:

- 1) вербальні (лекція, пояснення, розповідь);
- 2) наочні (ілюстрація, демонстрація);
- 3) практичні (різні види вправ і завдань, виконання розрахунків);
- 4) пояснювально-ілюстративні (пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами, презентація);
- 5) репродуктивний (виконання різного роду завдань за зразком);
- 6) активного навчання (ділові ігри, мозковий штурм, кейси, навчальна дискусія, виконання індивідуальних завдань).

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт: **не передбачене**.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1+K2+...+Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється:

- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 2.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66	E		Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.	
35-59	Незадовільно		Не зараховано	FX
0-34		F		Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Базова література

1.1 Про державну статистику : Закон України від 17.09.1992 р. № 2614-XII : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>

1.2 Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

1.3 Положення про Державну службу статистики України : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2014 р. № 481: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2014-%D0%BF#Text>

1.4 Положення про ЄДРПОУ : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 118 (у редакції Постанови Кабінету міністрів України від 22.06.2005 р., № 499): URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-96-%D0%BF#Text>

1.5 Концепція розвитку державної статистики підприємств України : Наказ Державного комітету статистики України від 28.12.2007 р. № 478 : URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2007/478/478_2007.htm

1.6 Методологічні положення державного статистичного спостереження «Реєстр статистичних одиниць» : Наказ Державного комітету статистики України від 30.11.2021 р. № 298 : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0298832-21#Text>

1.7 Дмитрієв І.А., Іванілов О.С., Шевченко І.Ю. Економіка підприємств автомобільного транспорту: підручник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2017. 632 с.

1.8 Костюк В.О., Гайденок С.М. Статистика підприємств міського господарства : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 128 с.

1.9 Кремень В. М., Кремень О. І. Фінансова статистика : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 368 с.

1.10 Матковський С.О., Гринькевич О.С., Сорочак О.З., Гальків Л.І., Прокопович-Павлюк І.В. Статистика підприємств : навчальний посібник / За ред. С.О. Матковського. Вид. 3-тє, стереотип. Київ, Алерта, 2017. 560 с.

1.11 Назарова О.Ю., Чуприна О.А. Статистика підприємств. Навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2013. 112 с.

1.12 Підгорний А. З., Погорєлова Т. В. Фінансова статистика : навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2020. 204 с.

1.13 Шинкаренко В.Г. Практикум з статистики автомобільного транспорту. Харків: ХНАДУ, 2006. 132 с.

1.14 Шинкаренко В.Г., Благоразумова Н.И. Статистика автомобільного транспорту. Харків: Вища школа. Изд-во при ХГУ, 1989. 188 с.

2. Допоміжна література

2.1 Бізнес-статистика: навч. посібник / С.О Матковський та ін. Київ: Алерта, 2016. 280 с.

2.2 Економічна статистика : навчальний посібник / В. М. Соколов та ін. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 388 с.

2.3 Іванов С. В. Статистика як чинник оцінки кон'юнктури будівельного ринку: монографія; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2021. 164 с.

2.4 Статистика: підручник / Герасименко С.С., та ін.; за наук. ред С.С. Герасименка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2000. 467 с

2.5 Ткач Є.І., Сторожук В.П. Загальна теорія статистики : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 442 с.

2.6 Шинкаренко В.Г. Теорія статистики: навч. посіб. / В.Г. Шинкаренко. Харків: ХНАДУ, 2005. 168 с.

Додаткові джерела:

1. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://www.portal.rada.gov.ua>

2. Кабінет міністрів України: веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Державний комітет статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Головне управління статистики у Харківській області : веб-сайт. URL : <http://uprstat.kharkov.ukrtel.net>
5. Звіти. *Державне агентство автомобільних доріг України*: веб-сайт. URL: <https://ukravtodor.gov.ua/4489/zvity.html>
6. Зелена книга «Будівництво і ремонт автомобільних доріг». *Офіс ефективного реагування (BRDO)* : веб-сайт. URL : <https://regulation.gov.ua/book/138-zelena-kniga-budivnictvo-i-remont-avtomobilnih-dorig>
7. Зелена книга «Ринок міжнародних вантажних автомобільних перевезень». *Офіс ефективного реагування (BRDO)* : веб-сайт. URL : <https://regulation.gov.ua/book/156-zelena-kniga-rinok-miznarodnih-vantaznih-avtomobilnih-perevezen>

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни _____

підпис

Костенко Ю.О.

Завідувач кафедри

обліку і оподаткування _____

підпис

Маліков В.В.